

Це ставить питання про перегляд деяких економічних концепцій і показників у напрямі їх екологізації і розвиток досліджень, що враховують витрати і прибутки, пов'язані з охороною довкілля, а також отримання повнішої інформації про природні активи.

Вважаємо важливими підкреслити, що поняття екологічного і соціального обліку є неоднозначними, оскільки вони можуть бути використані в абсолютно різних сенсах. На думку С. Шальтеггера, існують два екологічні обліки абсолютно різних поглядів:

- «справжній» екологічний облік, який виходить з бачення «внутрішньо — зовнішнє», намагаючись зрозуміти вплив компанії (внутрішнє) на довкілля (зовнішнє), незалежно від яких-небудь обмежень (юридичних, наприклад). Іншими словами, мета полягає не лише в обчисленні збитку довкіллю, відображеного у власному капіталі, але і у віддзеркаленні невідшкодованого збитку від впливу організацією на довкілля з метою визначення сукупного збитку. Зазвичай у рамках цього бачення неможливо дотримуватися традиційної концепції збереження фінансового (частки) капіталу: «природний» капітал також має бути збережений.

- «помилковий» екологічний облік, який обмежується впливом екологічних зобов'язань (зовнішнє) на фінансові результати компанії (внутрішнє). Таким чином, він виходить з бачення "зовнішнє – внутрішнє". При цьому підприємство «торкнулося» довкілля тільки у рамках правил, визначених зовнішнім органом або органами управління самого підприємства відносно охорони навколишнього середовища. Такі правила передбачають адміністративні і інші санкції за їх порушення [4, с. 23-24].

Слід зазначити, що в контексті сталого розвитку спостерігається тенденція до асиміляції бухгалтерського обліку з іншими бізнес-процедурами (системним аналізом, оцінкою бізнесу і тому подібне), до вступу економічного і соціального аспекту і, таким чином, ширшого розуміння бухгалтерського обліку.

Тому назріває необхідність введення нової системи обліку на додаток до існуючої структури, яка б враховувала перераховані чинники. Такий облік об'єднає в собі соціальний і екологічний і називатиметься бухгалтерський облік сталого розвитку.

1. *Richard J. Comptabilité générale. Système français et normes IFRS / J. Richard, C. Collette. - 8e édition. - Paris: Dunod, 2008. - 650 p.*

2. *Саенко К. С. Инновационная и экологическая-деятельность в системе бухгалтерского учета предприятий: постановка проблемы и ее развитие/ К. С. Саенко// Экономический анализ: теория и практика, 2009. – №28 (157). – С. 51-55.*

3. *Бородин А. Механизмы реализации эколого-экономического управления предприятием/ А. Бородин// Проблемы теории и практики управления. - 2006. - № 6. - С. 112-123.*

4. *Ришар Ж. Типы бухгалтерского учета окружающей среды / Ж. Ришар, В. Г. Широбоков, Ю. В. Алтухова // Международный бухгалтерский учет. - Москва. -2009. - № 4 (124). - С. 15-25.*

С.М. Співак

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення стабільного розвитку підприємства та ефективного функціонування фінансово-господарського комплексу регіону в умовах повного розрахунку з врахуванням усіх виробничих формувань не можливе без впровадження нового організаційно-економічного механізму ефективного функціонування підприємства. Сталий розвиток економіки регіону передбачає стабільність функціонування усіх підприємств та організацій, виробничої і невиробничої сфер та підвищення їх ефективності.

Проведені дослідження демонструють відсутність тісного взаємозв'язку між

поняттями фінансова та господарська стабільність і ототожнення понять стійкість та стабільність. Проте причини, що впливають на рівень фінансової стійкості підприємства, залежать саме від господарської діяльності, оскільки фінансові проблеми найчастіше виникають через:

- накопичення надлишкових запасів товарно-матеріальних цінностей;
- проблеми у ресурсному забезпеченні виробничої програми;
- зниження рентабельності виробництва;
- проблеми збуту продукції через зниження попиту, збільшення дебіторської заборгованості та ін.

Усі фактори, що впливають на ефективність господарської і фінансової діяльності підприємства, можна поділити на дві групи: тактичні та стратегічні, які мають пряме відношення до механізму ефективності функціонування господарського комплексу в умовах повного регіонального розрахунку. До тактичних факторів слід віднести ті, які впливають на рівень господарсько-фінансової стабільності конкретних підприємств та регіону. До стратегічних чинників належать ті, які впливають на досягнення певного рівня господарсько-фінансової стабільності у перспективі. Крім цього, до них слід віднести помилки у стратегії управління, політиці фінансування тощо.

Фінансово стабільним є таке підприємство, яке враховуючи вплив техніко-економічних факторів, здатне за рахунок власних засобів покривати вкладення в активи (основні фонди, нематеріальні активи, обігові засоби), забезпечити безперебійність виробництва та реалізації продукції та послуг, здійснювати постійне оновлення основних засобів, знижує енерго- та ресурсоемність виробництва та забезпечує сталий розвиток. Основною необхідною умовою забезпечення життєздатності регіону та підприємств у ринкових госпрозрахункових умовах і основою поступального розвитку є його господарсько-фінансова стабільність. Такий стан підприємства формується під впливом різних техніко-економічних, організаційних та інших факторів. Таким чином, фінансово-господарська стабільність підприємства досягається за умов наявності у підприємства достатньої кількості власних засобів, якими ефективно управляють з врахуванням регіональних особливостей господарювання.

У зв'язку з цим виникає необхідність у вивченні та вдосконаленні механізму підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства з урахуванням всіх існуючих бар'єрів (рис.1).

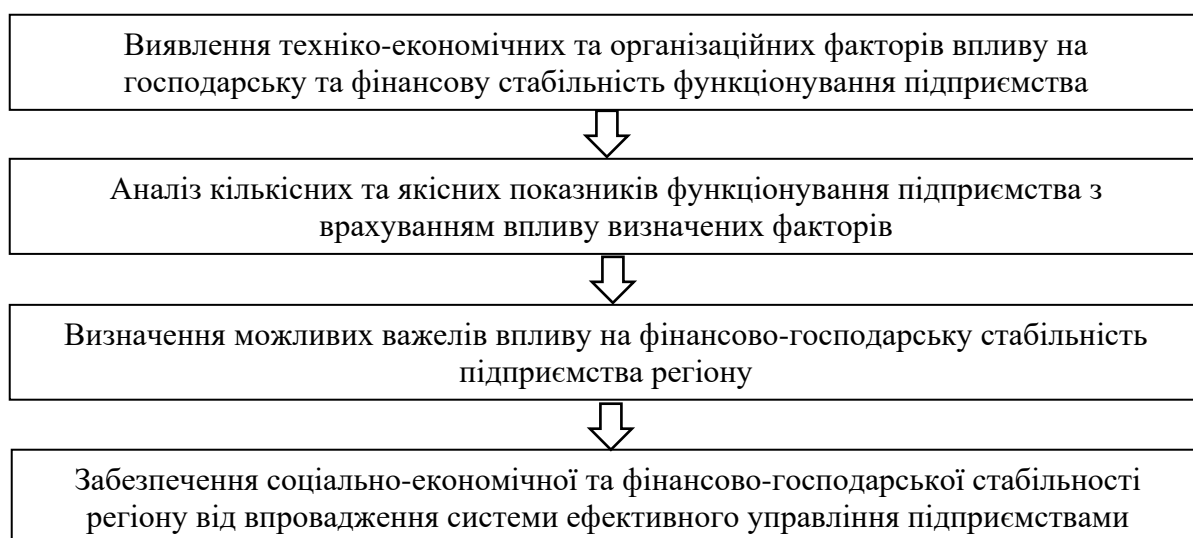

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективного функціонування підприємства

Підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства та регіону повинно супроводжуватись посиленням соціально-екологічної спрямованості впроваджуваних заходів, що реалізується шляхом вирішення таких основних завдань:

- покращення соціально-економічних характеристик, виробничих показників та умов праці;
- підвищення реальних доходів та платоспроможності населення;
- зростання освітнього і культурного рівня та медичного забезпечення населення.

Основними рисами організаційно-економічного механізму забезпечення ефективного функціонування промислових підприємств є:

- науково-обґрунтоване державне регулювання процесу сталого розвитку, що базується на основі використання можливостей економіки (природних сировинних ресурсів, виробничого, науково-технічного та інтелектуального потенціалу);
- визначення основних факторів та розробка важелів впливу на фінансово-господарську стабільність підприємства та регіону;
- стимулювання підприємств шляхом державного фінансування, кредитування, надання економічних пільг пріоритетам сталого розвитку.

Отже, у відповідності до концепції «Переходу України до сталого розвитку» постає необхідність стабілізації суспільного виробництва, впровадження нових господарських механізмів функціонування виробничої сфери та сфери послуг, забезпечення їх господарської та фінансової стійкості промислового підприємства.

Ці та інші обставини зумовлюють необхідність вивчення вищезазначених організаційних та техніко-економічних складових стабілізаційних процесів безпосередньо на господарських об'єктах із вивченням і врахуванням причин гальмування розвитку економіки на сучасному етапі, розглядом соціально-економічної ситуації як в регіоні, так і державі з метою виявлення стабілізаційних економічних факторів та використанням їх в умовах як підприємств, регіонів, галузей, так і економіки України загалом.

1. *Стратегія розвитку адміністративного району (Концептуальні засади організації соціально-економічного розвитку адміністративного району в контексті формування добровільних об'єднань територіальних громад Лановеччини / Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич, С.М. Співак та ін. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А, 2017. - 456 с.*

2. *Повний регіональний розрахунок – шлях підвищення ефективності територіальної оцінки, забезпечення її сталого розвитку / Б.М. Андрушків, О.О. Бендасюк, М.П. Войнарченко та ін. – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 680 с.*

І.М. Тимків, Н.І. Буртник, С.В. Дручак
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Бюджетні установи і організації по своїй організаційній сутності не є прибутковими, оскільки створюються з метою задоволення соціально-економічних, культурних, освітніх і тому подібних потреб населення і грошові кошти на своє утримання і функціонування отримують з бюджету. Разом з тим основною умовою для отримання установою, яка утримується за рахунок коштів відповідного бюджету статусу неприбуткової є включення її в реєстр неприбуткових організацій.

Питання діяльності бюджетних установ, побудови їх системи обліку та аналізу досліджені у працях таких вітчизняних науковців як: Атамас П.Й., Джога Р.Т., Ларікова Т. В., Лищенко О.Г., Максимова В.Ф., Радецька О.О., Погорєлов І.М., Свірко С.В. та інші.